

det ærede Thing faae at høre en Udtalelse af samtlige Handelsgartnere her om Kjøbenhavn. De sige, den Frugttrahandel, som findes der, er ødelæggende for os; vi ere bebyrdede med Concurrence med en Have, der drives for offentlig Regning, og hvis Priser ikke beroe paa Omkostningerne; lad det ophøre, saa skal man see, at vi kunne komme ligesaa vidt, ja, der er dem, der sige, vore Træer ere allerede nu bedre. Jeg vil ikke indlade mig paa at undersøge, hvad der er sandt, men den ene Udtalelse staaer ligesaa godt til Troende som den anden, men det er vist, at der ingen Ting er farligere, end at have en Medbejler, hvis Fond er saa saa uudømmeligt, som Statskassen er for en Frugttrahave af det Omfang (Hør!). Altsaa er det en fuldkommen Misforstaaelse, at jeg skulde være enig med Udvalget om denne Have. Det er den Ting, jeg allermindst er enig med det i. Naar Udvalget troer saa overordentligt slet om, hvad Forstæfnet kan gøre for at holde Lyktanlag vedlige, vil jeg bede det besøge de forskellige Steder, hvor der er Lyktanlag. Hvad angaaer de mange Besøgende i Fredensborg Have, vil jeg gøre opmærksom paa, at, da jeg var der for mange Aar siden, var der ikke saa saa Besøgende — Mange har der aldrig været —, og det var, for den nærværende Have blev anlagt. Havens Skønhed vil ikke gaae bort, fordi den faaer en anden Stikkelse. Men det er ikke Haven, der har trukket Besøgende til, men det er Sørom og hele Landsskabet. De aabne Partier kan man faae conserverede, naar man giver Græsningen paa dem til en Skovbejant, saa kommer der ikke et eneste Træ paa de aabne Pletter (Latter). Det er blevet bemærket, at jeg skulde her være gaaet ind paa at foreslaae Underviisningsanstalter for Gartnere. Det er ikke Tilfældet.

Jeg har ved det Forslag, som her er gjort, villet udelukke særlige Gartnerunderviisningsanstalter og kun forbeholdt Leilighed i de for Statskassens Regning holdte Haver for unge Menneffer til den Ovelse, som Arbejde i Haverne kan give. Der er ikke meent Andet med Underviisningen i disse Haver, end hvad en Elev kan lære ved at arbejde i dem. Kun det har jeg meent, og derfor har jeg foreslaaet

Understøttelse for fattige og slittige Elever og Belønning for den Gartner, hvis Elever gjorde størst Fremfærd. Denne Understøttelse er vel i og for sig kun ringe, men jeg har troet, at den dog kunde bidrage til at fremme Underviisningen ad den praktiske Vej, medens den Underviisning, som skal have en mere theoretisk Charakter, jo kan gives dem ved Universitetet og den polytechniske Skole, fort sagt, ved de Læreaanstalter, hvor der er bestemt fast Gage for de Lærere, som give theoretisk Underviisning i denne Retning. Det har altsaa kun været min Hensigt at gjøre de Midler, Statskassen dertil maatte anvende, frugtbringende for saa Mange som muligt. Hvad Lønningerne angaaer, da har jeg ikke foreslaaet Lønning særligt til nogen bestemt Gartner. Dette har jeg lagt i Regjeringens Haand derved, at jeg har foreslaaet at overlade Regjeringen en passende Sum til Fordeling mellem vedkommende Gartnere, som allerede forveien ere ansatte. Jeg indrømmer gjerne, at dette er en Anomalie ligesom for Loven, men dertil kan jeg ikke tage Hensyn. Loven skal indrettes saaledes, at den passer, om ogsaa samtlige Gartnere afgif ved Døden idag eller imorgen, og det Forbehold, som er taget med Hensyn til, at de Gartnere, som nu ere i Embede, skulle beholde hvad de have, vil jo ikke sige Andet, end at, saalænge de Embeder ere tilstede, som de have, saalænge de Haver ere til, som ligge under deres Tilsyn, blive de i deres nuværende Forhold; høre disse Haver derimod op at eksistere, da ville de blive behandlede som alle andre Embedsmænd, hvis Embede inddrages. Det er Hovedindholdet af mine Forslag, der gaae ud paa ikke at skabe en heel ny Embedsstand i Staten, ikke at indføre en ny Adkomst gennem Examen til Levebrød for visse Folk, men paa at lade Gartnere, som have vist Duelighed, finde Ansættelse gennem Ministertet, hvori de paa den ene Side kunne faae Leilighed til yderligere at udvikle deres Dygtighed, og paa den anden Side erhverve deres Livsophold. Er der saa Brug hos Private for Gartnere i større Maalestok, ville de nok blive kaldede derhen; er der ingen saadan Trang tilstede, da er der derfor ingen Grund til for Rigs-